REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXI

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 2. Brașov, Miercuri-Joi 3 (16) Ianuarie 1908.

O nouă orientare în cele economice.

Ocupațiunile oamenilor noștri acasă în patrie și nu peste Ocean.

I.

De vr'o 8—10 ani încoace asistăm la un fenomen curios — desertarea în massă a flăcăilor și brațelor noastre viguroase de muncă peste Ocean la America. Și aceștia nu sunt cei desmoșteniți și fără pământuri proprii de hrană — cei din Țeara Bârsei — ci cei cu pământ de hrană aproape suficient căci aproape tot pământul este în stăpânirea lor — cei de pe Țeara Oltului, Târnavelor, de pe Ardeal etc. Ba în timpul din urmă se duc mulți și în centrele mari industriale ale Germaniei atrași de dorul de câștig mai mare și de plăți mai bune. Orașele noastre și târgurile săsești industriale ca Cisnădia, cari altădată atrăgeau multe brațe viguroase la sine, azi au eșit aproape cu totul din us și nu mai au căutare. Se duc Românii noștri, dar s'au dus și mulți dintre Sași, — iar Canaanul Săcuilor este România sau „czara“, cum zic și dânșii și din „czară“ își trag esistența de toate zilele.

Sub iobăgie, cât era ea de urgisită și de nedreaptă, nu se mișcă flăcăul din satul său și din varmeghie decât când îl lua la cătănie poate unul la sută față de azi, și pământul țărei noastre îi hrănia și ținea pe toți acasă: pe Român, pe Sas și Săcui și pe nemeșul ungur pe deasupra — *fără muncă*. Azi aproape nu mai esistă orașe și fabrici în America necolindate de ai noștri. Dăm pe uvrierii și muncitorii cu palmele în minele și fabricele de acolo, și bogățiile solului nostru de valori imense le lăsăm în părăginire. Dar aceasta dosire și mobilisare a brațelor de muncă dela noi își va avea și partea ei bună.

Nu este mai puțin adevărat că din America au venit mulți bani în patria noastră. Statisticele oficioase constată, că Ungaria trage pe fiecare an la 200 milioane coroane din America, iar în 1906 au venit în Austro-Ungaria la 386 mil. coroane dela lucrătorii duși în America pentru munca brută. Câteva zecimi de milioane din acestea, trebue să calculăm și noi în profitul poporului nostru și al avuției noastre naționale. Apoi mai vine instruirea poporului de rând în diverse industrii și rutinarea lui în cele sociale și economice, ba chiar politice, pe care în patrie nu le-ar fi putut câștiga.

Ști-vom noi să profităm și de aceste deprinderi și rutină a sa? Grație și paralelor câștigate cu ușurință și în abundanță în America, azi avem înființate bănci aproape în număr suficient, poate chiar peste trebuințele locale, avem și o clasă intelectuală instruită destul de număroasă, care ar putea să ne dea o nouă îndrumare în cele economice și sociale. Până acum din punct de vedere technic și economic unic profesiunea advocaturei și înființarea băncilor, — ori erau de lipsă locală ori ba — aceste două singure au înflorit și prosperat dând și una și alta asalt proprietății inmobiliare. Incolo ne învârtim tot în rutina veche a sistemelor și culturei primitive. — Ba ne lipsesc persoanele dirigente și technice până și în ramurile cele mai simple și trebue să ne ajutăm și să recurgem la *specialiști de ocasiune* și să improvisăm, ceea-ce nu dovedește o prea mare prevedere politică și socială. La altceva te poți aștepta dela un specialist și om anume format, și la alta dela un *cârpaciu* și *improvisat specialist de ocasie*. Nu i-am fi putut forma și pe cei dintâi? Evident că da!

Dar să vedem în ce ramure ale activității noastre naționale și unde ar trebui pus umărul cu mic și mare? In agricultură puține progrese vom putea realiza, ca să le resimtă întreg poporul nostru. Pământul locuit de noi este aproape în proporția numărului nostru; dacă ar fi rațional cultivat și bine îngrijit aproape ar putea să-i ofere azi hrana de toate zilele. Dar nu este suficient pentru ocuparea tuturor brațelor apte de muncă și față de sporul mare al poporului nostru, care încă este un factor foarte important în producțiune. Chiar dacă ar fi acum îndestulit cu pământ, peste 10—15 ani ar fi în lipsă. Deci peste pământul ce-l posedem azi nu ne putem întinde mult decât cu încetul, cu progresul economic și social, cumpărând dela streini acolo unde ocazia ni se ivește. Dar aceasta nu-i suficient — deși ocazia ezistă.

De beleaua comassărilor inițiate mai mult din punct de vedere politic și social de a salva situațiunea sdruncinată a puternicilor zilei mari și mititei de prin comitate, ne-am cam scăpat, și ea n'a fost în stare să-i salveze pe ei și nici a scoate din țâțâni pe ai *noștri*. Acum ar fi necesară o anchetă din partea băncilor noastre asupra rezultatelor comassărilor, în satele unde s'a introdus comassarea de 2—3 decenii încoace, dacă pământul în urma comassărilor s'a subîmpărțit iarăși și în ce măsură?

Acum este chestia, colonizărilor la ordinea zilei, făcute printre poporul nostru cu scop de a ne sparge rândurile, ca colonizările de odinioară din Bănat, cari erau menite să ne șteargă de pe fața pământului bănățean. Dar apa trecù, petrile au rămas. Stabulațiunea ca consecință a comassărilor și antemergătoare agriculturei sistematice a dat fiasco până și în ochii guvernului unguresc, care cumințit acum vrea să se întoarcă înapoi la înființarea sau reactivarea pășunilor comunale atât de ponegrite și urgisite de dânsul. Guvernul României le-a înființat din nou. Și poate se va întoarce lumea încă la multe din deprinderile vechi, încercate și probate de secoli în agricultură.

Deci cu pământul de cultură noi nu ne prea putem întinde, și regiuni proprii de populat și colonizat cu excedentul de brațe și de însurățel noi nu avem. Românii din Țeara Bârsei și cei de pe pustele ungare poate în bună parte tot fără de pământ de hrană satisfăcător ar rămânea. Tot așa și mulți dintre locuitorii satelor de munte, unde în genere este puțin pământ apt de cultură.

Poate că în ramurile anexe agriculturei: pomicultura, legumicultura și în cultura viilor și vinului s'ar putea face încă însutit mai mult decât astăzi, dacă ar fi bine dirigiat poporul de rând, având câțiva oameni formați din sânul său și cu dragoste de el și de viitorul neamului, care să-i cunoască firea și nevoile și să-i știe vorbi pe înțelesul lui. Dar pe aceștia câțiva specialiști noi deocamdată nu-i avem, și căutăm să-i înlocuim cu învățători și diletanți de ocazie, cari să nu ne coste mult. Apoi și cu ele s'ar da pâne și câștig mai bun la cel mult 10—15 mii de familii, cari poate azi sunt în mare suferință. Incolo vom fi avizați să cumpărăm cucuruz din țară și d'aci 'nainte.

Budgetul statului pro 1908. In ședința de Luni a dietei referentul comisiunei financiare Hoitsy a prezentat raportul privitor la budgetul statului pro 1908. In raport se zice, că cheltuelile s'au urcat cu 103 milioane. Față de această urcare se constată și o creștere a venitelor în suma rotundă de 99 milioane. Partea cea mai mare a cheltuelilor este recerută de căile ferate, cu 35 milioane mai mult ca în anul expirat. 12 milioane vor fi întrebuințate pentru comande de vagoane. Raportul constată că se impune în toate ramurile administrației o cât mai mare economizare.

Din dieta ungară. In ședința de Luni a dietei s'au primit fără desbatere proiectele pactului, tratatele comerciale încheiate cu statele străine și mai multe proiecte privitoare la căile ferate vicinale.

Eri, Marți, dieta n'a ținut ședință în urma cererei clubului naționalităților de a să respecta sărbătoarea Anului nou românesc.

Dieta Bucovinei va fi convocată în sesiune mai lungă pentru luna Martie și va avea în prima linie să se ocupe cu proiectul privitor la legea nouă electorală.

Revizuirea regulamentului Camerei.

Espresia teoretică a voinței unei țări o formează, în principiu, majoritatea parlamentară, în realitate însă majoritatea parlamentară, adeseori nu reprezintă decât numai minoritatea. Minoritatea alegătorilor cari aleg minoritatea parlamentară, plus marea mulțime a nealegătorilor, plus voturile stoarse cu dea-sila în favorul majorității prin fel și fel de șicane electorale, administrative, etc., etc., reprezintă nu orare—ori majoritatea faptică a unui popor.

Intocmirea constituțională a țărilor liberale, încredințează întreaga putere, conducere, legislație, etc., numai și numai majorității parlamentare, majoritatea parlamentară dispune de *ius vitae ac necis*, peste destinele țărei.

Minoritatea, care după cum am arătat adeseori, poate reprezenta majoritatea faptică e pusă la absoluta discreție a celor dela putere.

Impotriva abuzului majorității nu se putea pune stavilă. Unele state fac deosebire între legi comune și legi fundamentale. Legile fundamentale au favorul în vederea garanției stabilităței constituției, să nu poată fi modificate, decât numai prin dispozițiuni extraordinare. Ba unele state dau puterea de a modifica, numai unei constituante, aleasă și întrunită pentru modificarea legilor fundamentale.

Statele, în care e stabilită omnipotența parlamentară, își au astfel de cautele sau cautele foarte neînsemnate așa d. e. să recer pentru decisiuni de natura aceasta majorități perfecte (2 din 3 părți).

Ungaria e un stat cu reprezentanță omnipotentă. Singura stavilă o formează sancțiunea coroanei. In statele aceste, stabilitatea constituției, întru cât ea nu satisface pofta majorității e foarte laxă. Contra-balansă împotriva prea ușoarei fluctuații nu prezintă decât numai minoritatea — minoritatea ne apără în cazuri normale prin opoziție, în caz de pericol al existenței vre-unui element vital, prin obstrucție. Singura garanță, ca pomii majorității să nu crească până la cer și ca nici poftele ei să nu i-a proporții nenormale — e obstrucția.

Astăzi în Ungaria se pregătește o revizuire a regulamentului camerei, prin care să se nimicească odată pentru totdeauna obstrucția. Lucru e perfect. Și în această țară a inconsequențelor celor mai crase, vedem astăzi opintindu-se pentru revizuire tocmai pe aceia, cari acum 3 ani erau cei mai sinceri aderenți ai menținerei regulamentului.

Principiile »Vânzătorilor de patrie«, ale »Trabanților«, ale »Labonților« sunt astăzi rechisate de »Curuții« cei mai impintenați.

Clotura, căci așa se numește espedimentul cel mai potrivit îndreptat împotriva obstrucției, a devenit cuvânt urât, nesimpatic, amenințător. Deci revizuirea regulamentului nu tinde să se introducă »Clotura«, ca nume, ci numai ca faptă. Iată principiile pe cari se va baza noua revizuire.

»Dacă 150 membri ai camerei deputaților fac propunerea, ca un obiect să fie declarat de urgent, se va vota fără desbatere și primirea poate fi decretată prin simplă majoritate«.

»In caz că să primește urgența, nu poate fi pertractat alt obiect, până ce proiectul de urgență nu e resolvat«.

»In timpul acesta durata ședințelor e nelimitată, adecă parlamentul să poate declara în permanență până la resolvarea obiectului.«

Acest aranjament în Ungaria nu se va numi Clotură — dar va face serviciile Cloturei.

Matadorii duelurilor de noțiuni și cuvinte, află totdeauna espedientul potrivit de a nu *spune* ceeace voesc, ci a face.

Revizuirea regulamentului are o intenție vedită. Votul universal a devenit un postulat de neocolit. Nici un guvern nu-l va mai putea lua dela ordinea zilei. Așadară după principiul mai bine noi decât alții, votul universal va deveni ființă.

Resultatele lui sunt incalculabile. Socialiștii pe de-o parte, naționalitățile pe de alta, reprezentate printr'o minoritate puternică, vor face ilusoriu parlamentul de classă, care de clasă va rămânea și după votul universal.

Impotriva acestei minorități, căci minoritate trebue să rămâe, după a lor părere, să ascut săbiile, să oțelesc dinții și să strâng pumnii.

Clotura o vor aduce și luând în considerare punctul de vedere din care pornesc, intenția murdărește fapta, deci e o faptă murdară.

Considerând însă că »omul propune și D-zeu dispune« vom trebui să suferim și injuria care ni-se aduce și vom *ținea-o minte*, pentru cazul în care socoteala ar fi fost făcută greșit.

O nouă vizită la Björnson. D-l Pompiliu Robescu, student în medicină la Roma, a vizitat zilele aceste a doua oară pe poetul Björnson, pentru a-i preda unele traduceri ce i-le-a fost promis. In decursul convorbirei raportează d-l Robescu în »Tribuna« din Arad, Björnson i-a comunicat, că în studiul său despre chestiunea națio-

nalităților, care va apare în curând în revista »März« din München, se va ocupa în special și amănunțit de Românii din Ungaria. Cu privire la condamnările politice și vorbind de justiție Björnson a zis:

»In timpurile de azi, tinerii au o ideie greșită de justiție. Ei își închipue că justiția poate să existe fără libertate; ei bine, nu: libertatea fără justiție poate să existe, dar justiție fără libertate nu există. La Romani, principiul existenței statului era astfel conceput; toți cetățenii sunt pentru stat; azi este tocmai contrar: statul este pentru toți cetățenii. Iată adevărul, de care se ține atât de puțin cont în Ungaria, ba chiar se face totul invers«.

„E gata botnița“.

Sub titlul acesta »*A Nap*«, organul lui Lengyel și soți, vorbind despre proiectul de revizuire a regulamentului camerei, scrie între altele: »Partidul 48-ist a trăit timp de 40 de ani din aceea că n'a votat nimic pentru Viena, după aceasta va încerca să trăiască 40 de ani așa că acum va vota tot cu simetria aceasta. Va trăi bine și partidul 48-ist și Viena. Firește că având scopuri așa de mari a ajuns pentru cumetria aceasta, libertatea cuvântului, lucru de prisos, iar Perczel Dezső și Tisza István nu vor mai fi amenințați cu furcile ci va trebui să li se ridice monument înaintea palatului dietei de pe țărmul Dunării. Ei au fost inițiatorii erei moderne din Ungaria și ce-au început ei săvârșește partidul 48-ist.

»Dați înainte dar cu modificarea regulamentului camerei, cu revizuirea, cu clotura și cu botnița. — Dați înainte cât mai curând căci, să nu uităm, că încă în anul acesta în Noemvrie va fi prezentat un nou proiect al recruților care va cere ridicarea contingentului lor. Ce-ar zice Viena dacă nu prin clotură s'ar garanta primirea urcărei contingentului armatei de către 47-iști. Trăiască deci clotura!

La chestia agrară — în România.[1]

București, 21 Decemv. 1907.

Dijmuitul sau împărțirea produselor agricole.

Cu privire la dijmuit, art. 20 și 23 din legea tocmelilor agricole, dispune *dijmuitul din oficiu, după cererea uneia din cele 2 părți contractante*, deasemenea prevede că, oricare ar fi învoeala, *2 zile pe săptămână să fie* lăsate la dispoziția săteanului, pentru a-și *face și lucrările sale agricole*. Dar, realitatea-i alta, chiar și în cazurile când arendașul e mai uman. Anume: Brațele țăranului, angajat pe o moșie boerească sunt reclamate întâiu, la seceratul semănăturilor arendașului, apoi la al pogoanelor de învoeală si, când ar fi să secere și pe al său, trebue să care produsele arendașului la mașină, la magazii, — la gări — pentru a fi transportate. In timpul acesta, grânele lui se scutură, ori râmân expuse tempestelor care adesea vin pe neașteptate, la aceasta epocă, și numai pe la începutul lui Septemv. — își adună și el, adesea numai paiele. Iar porumbul sau păpușoiul — partea lui — pe la finele lui Noemvrie; ba, pe alocurea dijmuitul porumbului — hrana principală a săteanului, nu e făcută, nici acum, în preajma Crăciunului, ci bruma lui de recoltă rămâne expusă furtului și putrejunii până în miez de iarnă..[2]).

Iar modul cum se face aceasta dijmuire, pe cele mai multe locuri, este barbar, despotic, tiran și inuman. Nici o explicație nu poate să dea o idee exactă de această operație. De aceea reproduc aci — după d-l Const. Popovici — Conta un dialog dintre arendaș și țăranul muncitor referitor la dijmuitul porumbului, dialog relatat de un martor ocular.

După ce arendașul și-a ridicat partea lui cuvenită și a rămas, jos, partea săteanului, arendașul — poruncind să vie un car de beilic — (de al său) zice săteanului:

— »Pentru *dobânda* înscrisului cu sămânță de grâu, ce ți-am împrutat anțerț, mi se cuvine *două coșuri de porumb*.

— Cum, cucoane, — răspunde umilit țăranul — »iar *dobânda?* Când am făcut hârtia, n'am pus de fiecare chilă cu 3/4 mai mult? Și n'am tras cu degetul pentru toată datoria?

Ar. — »La anul să nu-mi mai calci pe moșia mea! — Puneți coșurile!... **două!**

— La socoteala din anul trecut, gramaticul (logofătul) n'a scris și datoria ce știi că o aveai către ispravnicel... *un coș!....* trei!

— Am aci o însemnare de cine a furat porumb.. Băiatul tău Nicolae a luat o poală...

Țăr. — »Rău a făcut; dar îmi pare că pentru acest copt, plătim deosebit *cocărit?*

Ar. — »Ce? Nu ești mulțumit, că-ți i-au numai un cos, (face semn cu mâna către isprăvnicel) . . . . . **patru!**

Ar. — »Iată aci catastivul nostru, cu *ispesele* (pagubele) judecate de isprăvnicel preste vară. Văd că vitele tale mi-au intrat în fânațele dela Pisc!

Țăr. — »Spui adevărul, că boii mei *doar au intrat*. Dar oare acel pârjol de *ierbărit*, de cap de vită și de al nostru, nu-l plătim?!

— »Nu face gălăgie, că te știu eu, colțatule! Numai *un coș* să luați!... **cinci!!**

— »După cum am chibzuit cu câțiva fruntași de ai voștri (totdeauna vânduți arendașului), mi-se cuvine să iau *două coșuri;* dar iau numai unul de fiecare, pentru acoperirea cheltuelii de 4539 lei și 65 bani, ce-i am risipit din cauza voastră pe la București... tot ducându mă când ați reclamat pentru verificarea pământurilor date în muncă. Vezi, mă bădărane, (adresându-se către un al treilea), ce-ai făcut fraților tăi cu art. 38 din legea de tocmeli agricole?!

Țăr. — »Noi am reclamat pentru dreptate la primarul nostru. nu la București.

Ar. — »Ați văzut, că n'ați avut dreptate; după cum va spus atunci zapciul (subprefectul) — Protestări în mulțime!

Ar. — »Nu cârtiți, că pe cei ce-mi fac răscoală, pun de-i bate și apoi îi trimite cu scrisoare la București, ca să-i vâre în pușcărie (temniță) ca pe niște rebeli ce sunteți! (Către logofăt) — »Să nu mai primești pe moșie pe ăștia trei, că te dau afară! *Puneți un coș în car!* . . . . **șase!** — Știți bine că nici cenușa în vatră nu e a voastră; trebue mai întâi mie să-mi plătiți că am cheltueli mari și apoi să vedeți de secul ăla de perceptor!

Țăranii. — »Apoi, perceptorul ni-a sechestrat, în lipsă de orice altă avere, chiar *porumbul și grâul ce-l avem la dumneata!*

Ar. — »Așa?... Păi, mâne mă duc eu pe la minister și îi arăt eu lui sechestru! Tu, îmi ești dator și din transporturi, și voi din secere! și voi ăștia-lalți din arătură! Dacă voiți să nu vă iau toate bucatele, să-mi dați înscrisuri (contracte) și vă las până la primăvară. — Ia să spuneți primarului vostru să poftească la mine cu condicele lui și cu un scriitor și să-mi ticluiască niște zapise (scrisori), dacă voiți să scăpați; dar să vedeți și de *zaharelele* (daniile) celea până la Crăciun (1 mușchi de porc, un purcel, 5 limbi afumate, 5 găini mari, 25 de ouă, 1 ear de coceni (turjen), 1 iepure și o piele de vulpe). *Căci altfel când o dà colea geru și viforu, nu bani înainte pentru seceră; dar nici paiu nu vedeți; paiele dacă nu le vând cu preț, apoi le dau foc de acum!...* Am eu ac de cojocul vostru!...«

Iată de ce, cu drept cuvânt dl I. I. Brătianu, ministru de interne, a declarat la cameră, în 14 a lc. în discursul său, la această chestie: »S'a făcut elogiul arendașilor. Iată o mentalitate greșită *pentru că arendașul e un pericol.* Dacă arendașii și-ar fi întrebuințat capacitatea și talentul lor în industrie și comerciu, ar fi fost mult mai bine și pentru țară.

Arendașul, — zice un mare economist al nostru — *este lipitoarea solului României; el suge toată vlaga pământului și tot sângele cultivatorului.* [1])

Prof V. Gr. Borgovanu.

1) A se vedea N-rii „Gaz Trans.“ 273 și 279 din 1907.

2) „Știință, morală, istorie — despre starea noastră socială“. pag. 156

1) „*Talpa Țării*“ *pag. 94.*

Negocierile comerciale austro-române. Ziarul »Neue Fr. Presse« publică un interview pe care l'a avut cu d-l N. Xenopol, senator, care se află acum la Viena, asupra negocierilor austro-române. D-l Xenopol a spus că nu crede ca negocierile să fie terminate înainte de luna Februarie din cauză că România stărue asupra punctului său de vedere în chestia deschiderei granițelor pentru vitele românești, iar Austria, menține cererile sale în ce privește exportul articolelor sale industriale în România. România are o industrie tînără, care trebue întru câtva protejată prin tarife vamale speciale. Austria însă nu are a se temo de nimic din cauza deschiderei granițelor pentru vitele românești, deoarece deocamdată în România vitele nu sunt suficiente nici pentru consumația internă, așa că un export nu se poate prevedea decât pentru un viitor destul de depărtat. România urmărește cu atenție nogocierile dintre Austria și Serbia, de oarece interesele în joc între aceste două țări sunt aproape identice cu acele dintre România și Austria și convenția sârbo-austriacă, care se va încheia, ar putea poate servi de bază și pentru încheierea convenției austro-române.

Legea pentru judecătoriile de ocoale a fost promulgată în »Monitorul Oficial« al României. Legea se va pune în aplicare la 1 Maiu 1908. Până atunci ministerul de justiție va lua toate măsurile necesare atât pentru fixarea circumscripțiunilor și reședințelor judecătoriilor de ocoale cât și pentru numirea personalului judecătoresc.

Cronica din afară.

Din Macedonia. Știrile răspândite cu privire la pregătiri extraordinare de răsboiu în Macedonia sunt false. Ele se reduc la două chemări de redifi și a recruților anului viitor pentru sporirea batalioanelor de nizami din corpul de armată din Salonic. După ce această măsură va fi realizată, toate batalioanele de nizami din acest corp de armată vor avea efectivul de răsboiu.

Situațiunea în Maroc El Mokri, ministrul de externe al Marocului, intervievat, a declarat că evenimentele din Foz nu trebue să schimbe atitudinea Europei și în special a Franței față de sultanul Mulai Abdel-Aziz, care apără cauza civilizațiunei și vrea să realizeze reformele necesare în conformitate cu actul din Algeciras. Europa nu poate deci părăsi pe sultanul Abdel-Azis.

Ziarul »Le Gaulois« scrie: Franța trebue să se ferească a se amesteca în diferendele dintre marocani și a face răsboiu pe propria-i răspundere pentru Abdel-Azis și contra lui Mulai Hafid. Europa are datoria să se pronunțe asupra ceia ce trebuește făcut căci interesul Europei are precădere asupra intereselor particulare ale Franței sau Spaniei.

Raporturile dintre Austro-Ungaria și Muntenegru. Monitorul oficial muntenegrean relevă onorurile date la Cattaro rămășițelor pământești ale principelui Stanislav, prin ordinul împăratului Francis Iosif, spunând: în acest act de pietate creștinească se manifestă și mai solemn delicata atențiune a augustului suveran al imperiului vecin față de augustul nostru suveran și a dinastiei sale. Această atențiune este rezultatul vechei amiciții între cei doi suverani. Muntenegrul apreciază mult și are în deosebită stimă acest procedeu.

Oficialul publică de asemenea două depeși schimbate cu această ocaziune între împăratul Francisc Iosif și pricipele Nicolae.

Mișcarea pentru reforma electorolă în Prusia ia dimensiuni așa de mari, mai ales după demonstrațiunile de Duminecă ale social-democraților, încât cestiunea s'a discutat în ședința de Luni în dieta prusiană. Ministrul de interne d-l Moltke, fiind rugat să dea deslușiri autentice despre acele demonstrațiuni, a spus că vre-o 12 mii persoane au traversat Duminecă stradele Berlinului cântând Marseileza. Poliția abia a putut cu mare greu să împrăștie pe demonstranți și să restabilească comunicația întreruptă. In mai multe locuri s'au întâmplat conflicte cu poliția, fiindcă polițiștii au fost atacați cu pietrii și cu bâtele și în trei locuri au trebuit să folosească și arma. Cauza a fost două focuri de revolvere ce s'au slobozit din public, au fost răniti mai mulți polițai călări și pedestrii și vre-o 30 de persoane din public.

Firește că ministrul a lăudat atitudinea poliției și a terminat declarând că repețindu-se demonstrația pentru urmări va fi responzabilă numai conducerea social-democrației, căci guvernul e firm hotărât de a se opune cu cele mai extreme mijloace în viitor ori-cărei turburări a comunicațiunei publice și a liniștei și ordinei pe strade.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

„Götzendämmerung“.

Romanul politic poate să fie de două feluri. Romanul statului abstract, sau romanul unui stat real existent.

Amândouă își au începuturile cu sute de ani înaintea epocei noastre. Dela »Republica« lui Plato, »Statul soarelui« lui Campanella, »Utopia« lui Thomas Morus« și până la »Reprivire din anul 2000« a lui Bellamy neuitând nici Phalanstiriul lui Fourier, Romanul politic își construește o nouă formă de stat, în care echilibrul puterei legiuitoare, administrative, supunerea cetățenilor, scopul statului, rolul individului în organismul social e stabilit de fel și fel de puncte de vedere, principii hazlii de multe ori dar totdeauna bine cumpănite și frumos descrise.

Romanul politic al unui stat real e mai solid în el, nu să cuprind numai combinațiuni teoretice, ci el e bazat pe viață și pe relațiile sociale, politice existente. Valoarea lui e dublă. Descrierea stărilor făptice în forma ușoară și comunicativă a romanului, desvoltă și luminează priceperea contimporanilor chiar și pentru cele mai nobile combinațiuni politice. Punctul de vedere unitar, te lasă să urmărești mai ușor și mai clar firele încâlcite ale politicei. Legătura multor peripeții fără rost la aparență ți să explică. Multe isvoare, și multe *centre de putere* necunoscute sau disconsiderate ies la iveală. Pe de altă parte romanul politic poate servi cu băgare de seamă întrebuințat și de prețios isvor istoric.

Istoricul de profesie redă mai mult sau mai puțin haina timpurilor, forma sau mai bine zis teoria vremurilor.

Romanul politic actual, trăiește istoria. Oamenii lucrează și vorbesc sub impresia realității. Principiile și teoriile au valoare întru cât trăiesc și sunt traduse în viață. El pătrunde în spiritul timpului. Respiră întreaga atmosferă a vremurilor trecute. Date istorice nu să vor putea culege din el, dar înțelegerea datelor, culese din alte isvoare.

La Germani romanul politic începe cu traducerea din Franțuzește a romanului politic — alegoric al scoțianului naturalizat în Franța, Barclay, »Argenis«, de M. Opitz la 1626. In el să descrie Franța subminată de luptele înverșunate ale diferitelor partide sub domnia ultimilor regi ai casei de Valois. Forma aceasta de roman odată introdusă nu mai piere, și s'ar putea zice că aproape fiecare romancier mai de seamă are unu sau mai multe romane politice.

Nu-i locul aicea să facem istoricul acestui roman, nu putem cu toate acestea să trecem peste desvoltarea lui, fără ca să facem o mică observare. Romanul politic a fost aproape exclusiv alegoric — alegoricul mergea atât de departe încât pentru multe din ele, ca d. e. și pentru »Argenis« trebuiau scrise direct chei. Cheia avea rostul să numiască sau să dea să se înțeleagă, care persoană politică se ascunde sub masca cutărui sau cutărui personagiu din roman.

Epoca liberală și democratisarea principiilor de stat au adus cu sine mai marea libertate în vizarea persoanelor politice. Censura e mai humană, în statele humane bine înțeles la semințiile africane sălbatice și astăzi laesa majestate să pedepsește cu decapitare, iar persiflarea ideei de stat sau a seminției dominante cu închisoare de stat plus amendă în bani luată din cauțiunea ziarului, atâtea și atâtea mii de banane.

Un astfel de roman politic a apărut nu de mult în limba germană sub numele de »Götzendämmerung«.

Pe noi ne interesează, fiindcă subiectul romanului e luat din viața publică a Ungariei. E descrisă istoria politică a celor 4 ani din urmă. Clar, sugestiv și pe de asupra tuturora adevărat.

Nici peste noi nu se trece la ordinea zilei, ba din contra, suntem descriși ca reprezentanții cei mai vrednici ai luptelor pentru egala îndreptătire a popoarelor din Ungaria.

O tânguire grea, o acuză amară isbucnește din romanul acesta, când plângătoare plină de regrete, când revoltătoare plină de scârbă. Politica subminează întreaga desvoltare a statului Austro-Ungar. Cuvintele de paradă, patriotismul de frază în Ungaria întunecă mințile, reson economic nu mai esistă. Respect și cinste față de instituțiuni, recunoștință față de binefăcătorul, care prea din plin »a dat cu amândouă mânile unora și numai acelora«, nu există. Dreptate — vorbă goală fără răsunet. Cu toate acestea printre norii grei ai țărei și ai neamurilor, mult încercate, un mănunchiu de raze aurii strălucitoare — viitorul. Incolo, venalitate, escrocherie, patimă și nedreptate. Acesta e firul conducător al romanului de față.

George Trauttmann, un Șvab din Bă-

ŞTIRILE ZILEI.

— 2 Ianuarie v.

Din incidentul aniversării de 70 de ani a ziarului nostru am primit din toate părţile felicitări călduroase, menite cea mai mare parte a fi publicate în numărul nostru jubilar. De aceea nu anticipăm ci vom publica toate aceste dovezi de simpatie şi de adesiune în numărul nostru jubilar.

Atragem totdeodată atenţiunea cetitorilor şi amicilor noştri, că prelungim terminul pentru trimiterea de manuscripte la numărul jubilar până la 10 Ianuarie st. v. 1908.

Abonamentele la numărul jubilar să pot face până la 15 Ianuarie st. v. Pentru România un exemplar din numărul jubilar costă pentru abonaţii Gazetei 1 cor., iar pentru neabonaţi 2 coroane.

Crăciunul săracilor noştri. Din Sibiiu ni-se scrie: Dela anul nou 1899 »Reuniunea sodalilor români din Sibiiu« împlineşte an de an misiunea umanitară-creştinească, bineplăcută oamenilor şi lui Dumnezeu, de a aduna dela cei cu belşug şi de a împărţi celor scăpătaţi şi lipsiţi — daruri de Crăciun. Incât pentru anul de faţă, împărţirea darurilor adunate s'a făcut Duminecă în 14 Decemvre v. c. (5 Ianuarie n.) dela ora 2—6 dd. a. Impărţirea s'a făcut sub conducerea prezidentului Reuniunei Victor Tordăşianu, asistat de membrii comitetului şi de zeloasa d-sale soţie, profesoara Eugenia Tordăşianu. In cuvântarea ce a premers împărţirei, prezidentul Tordăşianu a scos la iveală frumosul act de recunoştinţă arătat de următorii sodali, foşti membri ai Reuniunei, acum aflători în America: Ioan Hedu, Ioan Popaiov, Constantin Moga, Ilie Slavu, măsari şi Ilie Iancu, lăcătuş, dintre cari cei doi dintâiŭ, pe când erau învăţăcei în Sibiiu, au fost îmbrăcaţi din darurile de Crăciun şi cari de data aceasta şi-au adus aminte şi ei de învăţăceii săraci şi au colectat între prieteni pe sama lor suma de 70 cor. Aducând cuvinte de mulţumită tuturor dăruitorilor, roagă pe cei împărtăşiţi să aducă şi ei mulţămită Părintelui ceresc şi să fie cu recunoştinţă faţă de binefăcătorii lor. Le pune la inimă să părăsască lenea, pricinuitoarea sărăciei, să fie cu cruţare şi mai pre sus de toate să-şi ţină în curăţenie sufletul, trupul şi îmbrăcămintea.

Apoi s'a procedat la împărţire, cu câte un rând de vestminte nouă, cu câte o pereche de ghete. Ca un ce nou, celor mai mulţi învăţăcei meseriaş li-s'au dăruit pe lângă pălării şi căciuli nouă şi câte o perie de dinţi, prav de dinţi şi câte o bucată de săpun.

Puţini, foarte puţini au rămas nemângăiaţi din belşugul, de care dispunea generoasa Reuniune a modeştilor şi nepretenţioşilor noştri meseriaşi. Fie ca lacrămile vărsate de săracii noştri să servească drept cea mai înaltă răsplată pentru toţi aceia, cari au adus jertfe pe altarul acestei cauze sfinte.

Penziunea învăţătorilor. Judecătoria administrativă din Budapesta a enunţat, că anii de penziune ai învăţătorilor nu sunt a se socoti numai dela înscrierea lor la fondul de penziune, ci dela timpul în care au servit având cvalificaţia de lipsă.

Pentru muzeul »Asociaţiunei«. Confirmăm cu mulţumită primirea următoarelor contribuiri dela p. t. domni: Transport K. 453. Gavril Precup, profesor, Blaj, 3 cor. Ioanichie Neagoe, preot, dir. de bancă, Român-Petre 10. D-şoara Iconia Borca, Roman-Petre, 6. Dr. Cornel Popescu, paroh, Deva, 2. Alexandru Nemeş, jude reg. î. p. Gherla, 10. Francizc Cosma, Peér, 4.50. Simeon Stoica, medic, Abrud, 3. Vasile Duma, protopop, Lăpuşul unguresc, 5. Teodor Herman, protopop, Dej, 3. Dr. Ştefan Morariu, advocat, Cluj, 10. Dr. Zosim Chirtop, advocat, Câmpeni, 20. Teofil Dragomir, proprietar, Lupoaia, 2. Total K. 531. Sibiiu în 13/1 1908. Prezidiul Asoc.: Iosif Sterca Şuluţu.

Certificatele de absolvire a liceelor din România. In urma memoriului alcătuit de ministerul român, cu privire la certificatul de absolvire al liceului român, după legea actuală, şi după intervenţia d-lui Al. Em. Lahovary, ministrul ţărei la Viena, pe lângă baronul d'Aehrental, ministrul austriac al instrucţiei publice a admis certificatele române de absolvire a liceului *ca echivalente cu diploma de maturitate austriacă, şi le-a conferit aceleaşi drepturi în ceea ce priveşte înscrierea în şcolile superioare dependinte de acel minister*. Se speră că în curând să se obţină aceleaşi drepturi şi pentru şcolile technice dependinte de ministerul de agricultură.

Fundaţiunea pentru şcolarii mizeri. Precum ni-se scrie din Turda, pentru înmulţirea capitalului fundaţiunei instituite de d-l Iuliu *Bardosy*, insp. şcol. reg. în retr. s'au făcut următoarele contribuiri: Institutul de credit şi economii »Arieşana« din Turda 30.30 f., d-na Emilia Dr. Raţiu născ. Orghidan din Sibiiu 10 cor., d-l Dr. George Popescu, iurisconzultul »Arieşanei« 10 cor. şi Mag. d-n Dr. Atanasiu Marienescu, jude reg. de tablă în retr. 2 cor.

Necrolog. In ziua primă de Crăciun a fost înmormântat fruntaşul plugariu din comuna Sulunberg, Ioan *Savu*, în etate de 70 ani. A servit bisericei, întâiu ca învăţătoriu. apoi ca cantor peste 40 ani. A fost membru şi ultimul jurat român în comitetul comunal, membru în comitetul şi sinodul protopreasbiteral în diferite perioade. Il deplânge, jalnica soţie Ana, Moise, jude de tribunal în Deva, Ioan, preot în Năsăud şi fiicele Ana şi Floarea.

Fiei ţărină uşoară!

Reprezentaţiunea teatrală, dată în presara anului nou în sala Redutei oraşului, a avut un succes frumos. Raportul amănunţit îl vom publica, din lipsă de spaţiu, într'un număr viitor. al foaiei noastre.

Societatea de lectură română din Râşnov invită la producţiunea teatrală, muzicală şi declamatorică, ce o va aranja Duminecă în 6 Ianuarie v. (19 Ian. n.) 1908 (ziua de bobotează) în sala hotelului »Zur Rosenauer Burg.« Preţul de întrare: de persoană 1 coroană. Venitul curat este destinat pentru sporirea fondului Societăţii. Inceputul la 7 oare seara. Pentru societate: Romul Cristolovean, preşed. George Ilie, casar.

Program: 1. Marşul cântăreţilor, de Porumbescu. 2. Declamaţiune comică. 3. Solo: Tenor. 4. Hora ploaia, de G. Dima. 6. Declamaţiune serioasă. 6. Teatru: »Creditorii«, de Vasile Alexandri. In pauză se vor juca »Căluşarul« şi »Bătuta«.

Succesul marilor conducători dela Făgăraş. Ni-se scrie: *Iennei*, care a fost ales de vice-notar I. a abzis, ales fiind de protopretor la Murăş-Turda, în locul său a fost reţinut *Dombradi*, care a fost ales de protopretore la Arpaş şi la Arpaş a fost trimis de către fişpan un *Bokros*, fost căpitan de poliţie în Ibaşfalău. Şerban-Senchea-Vasu să pot mândri, că le-a succes a avea *un protopretore* român (Bardosi) în locul celor trei (Bardosi, Urdea şi Dombradi). — *Olteanu.*

Dela oficiul de dare al oraşului primim spre publicare următoarea provocare: Acei indivizi, cari au neglijat de a înainta oficiului nostru până acum fasiunile referitoare la darea de capital, usură şi renta pe anul 1908, sunt din nou provocaţi, sub evitarea disposiţiunilor de amendare prevăzute în lege, să presente amintitele fasiuni în termin de 8 zile la perceptoratul de dare orăşenesc în oarele de oficiu dela 8—12 a. m. Intrelăsându-se aşternerea acestor fasiuni, darea se va ficsa din oficiu.

Donaţiuni. Pentru bucătăria poporală din loc au dăruit: D-l Dumitru N. Căpăţină 10 kg. carne de vită, firma Fromm şi fii 20 litre de păsat, logea »Panonia« prin d-l Marcel Lustig 50 coroane. Primească binevoitorii donatori adânci mulţămite. Presidenta.

»Revista Economică« organul băncilor române şi al asociării acestora, »*Solidaritatea*« apare cu începere dela 1 Ianuarie 1907, sub redacţia d-lui *Constantin Popp*, funcţionar la »*Albina*«. Ea apare în lunile *Ianuarie*, *Februarie* şi *Martie*, pe timpul încheierilor anuale *săptămânal*, ca şi în trecut, iar în lunile *Aprilie—Decemvrie* de *două ori* pe lună în extenziune de $1^{1}/_{2}$ coale. Abonamentul este K 12 pe an şi K 6—pe 1/2 an.

Convocare.

Reuniunea de înmormântare din Zărneşti va ţinea adunarea generală ordinară Duminecă în 6/19 Ianuarie, 1908, la 2 oare după ameazi, în localul obicinuit, la care să invită toţi membri.

Obiectul: luarea socotelilor şi ascultarea raportului de pe anul 1907.

N. Garoiu, preş. *N. Sperchez*, notar.

ULTIME STIRI.

Arad, 15 Ianuarie. In şedinţa comisiunei administrative a comitatului Arad, inspectorul şcolar a raportat că învăţătorii români au cerut ajutor dela stat. Comisia a răspuns că numai atunci recomandă pe învăţători, dacă vor dovedi că au făcut progrese în limba maghiară, în şcoalele lor. Acest răspuns a fost trimes şi episcopului dela Arad, punându-i-se în vedere că în şcoalele române nu se învaţă destul ungureşte şi roagă pe episcop să intervină.

Budapesta, 15 Ianuarie. Congresul socialiştilor sârbi din Ungaria, care a avut loc la Becicherecul-Mare, a luat hotărârea de a lupta pe toate căile posibile pentru introducerea cât mai neîntârziată a votului universal secret în Ungaria.

Budapesta, 15 Ianuarie. Comuna Magyargencs a căzut pradă unui incendiu.

Londra, 15 Ianuarie. Insignele coroanei irlandeze fiind furate de niște indivizi necunoscuţi din Dublin, toate cercetările pentru a găsi pe autori au rămas până acum zadarnice. Guvernul din Londra a instituit acum o comisie specială, care să caute insignele furate, cari sunt preţuite la mare valoare.

Budapesta. 15 Ianuarie. In afacerea revizuirei regulamentului camerei va avea loc zilele aceste o conferenţă comună a partidelor dietale. In caz că nu se va ajunge la vre-un acord, majoritatea totuşi va vota revizuirea plănuită. S'a hotărât, ca regulamentul revidat să se aplice deja la desbaterea apropiată a budgatului.

Copenhaga, 15 Ianuarie. După lungi desbateri a trecut prin camere proectul de lege relativ la lărgirea dreptului de vot. După noua lege toţi cetăţenii, bărbaţi şi femei, cari au trecut de 25 ani, au drept de vot la alegerile comunale.

Bibliografie.

»Anunţ literar. Revista „*Viaţa literară şi artistică*«, întrând în anul al III-lea de existenţă, va apare de aci înainte în editură proprie, cu un format mai mare şi cu colaborarea mai multor forţe literare independente, tratând toate chestiunile culturale la ordinea zilei. Abonamentul anual (pentru Ungaria 7 lei) a se adresa d-lui Virgil *Cioflec*, publicist, Str. Felei Nr. 13, Bucureşti. Revista apare în fiecare săptămână în 8 pagini, format folio«.

In institutul grafic „*Minerva*“ au apărut din nou o serie de cărţi literare scrise de scriitorii noştri cei mai buni ele sunt:

M. Sadoveanu „Vremuri de Bejenie“ 2 cor.

Guy de Maupassant „Povestiri alese traduse de M. *Sadoveanu*. 2 cor.

Octavian Goga „Poezii“. 1 cor.

Zaharie Bârsan „Poesii“ 1 cor. 50.

Sandu (Aldea) “Cărticica Plugarului“ — 50 bani.

Se pot procura şi prin tipografia şi librăria A. Mureşianu.

Diverse.

Obiceiul sărutării. — Obiceiul de a săruta e cunoscut numai la popoarele arice şi semitice. Mongolii nu cunosc acest obicei. Prin civilizaţia europeană s'a introdus şi la popoarele cari nu-l cunoşteau. Chinezii, conservatori şi îndărătnici cum sunt, nu l'au primit. In China nu e nici de cum cunoscută sărutarea; nici chiar mamele nu-şi sărută copii — în semn de iubire, cum e la noi.

Hoţii şi Balzac. — Vestitul scriitor francez Balzac, stătea într'o seară culcat în pat, cu lampa stinsă, însă fără să doarmă. Deodată un sgomot de chei îi atrase atenţia spre un colţ al odăii. La lumina deşi slabă a lunei el distinse un om, care se necăjia cu nişte chei să-i deschidă sertarul dela masa lui de scris.

Balzac se ridică puţin şi începu a râde cu hohote; hoţul surprins cearcă să fugă; Balzac începu să râdă şi mai tare — atunci hoţul nu mai putu răbda, se opri, şi foarte mirat îl întrebă:

— De ce râzi domnule?

— Râd, răspunse Balzac, căci văd că d-ta noaptea pe întunerec, şi încă cu nişte chei falşe, vrei să scoţi bani dintr'un sertar, unde eu, la lumina limpede a zilei şi cu cheia adevărată, caut înzadar, căci nu pot găsi nici o para chioară.

---

nat, plecase acum 20 de ani spre America. De profesie inginer, îşi agoniseşte avere destulă, ca să poată trăi liniştit şi iată-l reîntors să-şi vază "pe ai săi. Ce schimbare! Odaia lor, odaie plină de şoapte dulci din copilărie, e aproape tot aşa cum o lăsase — dar totuşi nu — iată în rama de pe părete, dacă îşi aduce bine aminte, era un chip, care representa familia împăratului, chipul a dispărut, iar în locul lui e Kossuth... vede oare bine? da da, întreaga dinastie a rebelului din 48. »Aşa e moda« răspunde cumnata sa, iar el tace şi nu înţelege. La masă, nepoată-sa, în loc de rugăciunea lor veche nemţească, îndrugă o rugăciune ungurească, pe care nimeni n'o înţelege, şi peste sufletul lui se lasă un nor greu de ruşine. Nu! Asta nu se poate, înzadar, aşa e moda.

Acum 20 de ani lăsase o ţară liniştită, la aparenţă cel puţin, şi acum găseşte un cuib de vespi.

Şovinismul prinde aripi. Partidul liberal e îngropat pe veci; alegerile ultime îi cântaseră prohodul. Geza Gömöry (Fehérváry), cum îl numeşte romanul, e primul ministru al Ungariei. Prăsâla din Czinkota, crescuse mare şi ducea în ţară jocul agitaţiei celei mai imorale şi desfrânate. Un singur om avea ochi pentru lipsele economice ale ţărei un singur om cerca să omoare beţia frasei cu o politică reală — ministrul de interne Dr. Dezsőffy (Kristoffy în realitate). Ridicarea economică a ţărei şi aducerea votului universal era programul, cu care voia să sfarme hidra kossuthistă.

Trauttmann găseşte uşile deschise la acest ministru. — Ceruse audienţă pentru reînoirea certificatului de naţionalitate (honositasi bizonyitvány) pe care îl denegase notarul prin fel şi fel de trăgănări.

In audienţă între altele vine vorba şi despre problemele economice ale Ungariei. Trauttmann îi desfăşură un întreg plan de acţiune, prin care canalisându-se Dunărea s'ar putea transforma opt mii de Km. □ în pământ cultivabil, loc pentru o populaţie de şase milioane. Emigrările ar înceta iar deadreapta şi stânga Dunărei ar înflori oraşe mari industriale, concurând fără teamă cu ori care stat.

Kristoffy e răpit de planul acesta, iar lui Trauttmann i-se aranjază un birou pentru studiarea şi eventuala esecutare a unei părţi din acest măreţ plan.

Intrigile politice îşi urmează cursul lor.

(Va urma.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

„VOILEANA“, cassă de economii societate pe acţiuni în VOILA.

Domnii acţionari ai cassei de economii „VOILEANA“ societate pe acţiuni în Voila, să învită la

a IV-a adunare generală ordinară

care se va ţinea **în Voila, la 23 Februarie st. n. 1908**, la 2 oare d. p. în localul băncii.

Obiectele la ordinea zilei sunt:

1. Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghere despre gestiunea societăţii pe anul 1907.
2. Prezentarea bilanţului încheiat cu 31 Decemvrie 1907.
3. Distribuirea profitului curat.
4. Fixarea marcelor de prezent pentru membrii direcţiunii şi ai comitetului de supraveghere.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un nou period de 3 ani.

NB. Dnmnii acţionari, cari în sensul §-lui 17 din statutele societăţii voesc a lua parte la adunarea generală în persoană, sau prin plenipotenţiaţi, sunt rugaţi a-şi depune acţiile şi eventual dovezile de plenipotenţă cel mul până în 22 Februarie st. n. 1908 la 12 oare a. m. la cassa societăţii.

Voila, în 10 Ianuarie 1908. **Direcţiunea.**

Contul bilanţ — Mérleg számla
cu 31 Decemvrie 1907. 1907 december hó 31-én.

ACTIVA. — VAGYON.	Cor.	fil.	PASIVA. — TEHER.	Cor.	fil.
Cassa în numărar. — Pénztár készlet	13189	77	Capital — Alaptőke . . . K 120000—		
Cambii escontate. — Leszámitolt váltók . . . . . K 465443·60			Vărsat — Befizetett	82016	—
Credite cambiale hipotecare. — Jelzálog kölcsön . . . „ 39728·—	505171	60	Depuneri — Betétek	336055	21
Mobiliar — Felszerelés	897	97	Fond de reservă — Tartalék alap	27584	47
Diversi debitori. — Különféle adósok	1412	26	Cambii reescomptate — Visszleszámitolt váltók	50682	—
			Dividende neridicate — Fel nem vett osztalékok	30	—
			Interese transitori — Átmeneti kamatok	13541	30
			Profit curat — Tiszta nyereség	10762	62
	520671	60		520671	60

Voila, în 31 Decemvrie 1907.

George Vasu m. p., preşedinte-cassar. *Leon Solomon* m. p., vice-preşedinte. *G. Vasu* m. p., contabil.

Membrii Direcţiunii:

George Dobrin m, p. *Dr. Octavian Vasu* m. p. *Vasile V. Muşiatu* m. p. *Ioan Dobrin* m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat Dontul prezent şi l'am aflat în deplină consonanţă cu registrele, cari au fost purtate în ordine.

Solomon Făgărăşian m. p. preşed. com. de suprv. *Trandafir Dragomir* m. p. *Ioan Dejenariu* m. p. *Ioan Moian* m. p. *Ioan Prescurea* m. p.

Contul perdere. şi profit — Veszteség és nyereség-számla.

SPESE. — KIADÁS.	Cor.	fil.	VENITE. — BEVÉTEL.	Cor.	fil.
Interese la depuneri — Betéti kamatok	14182	08	Interese de escont — Leszámitolási kamatok	27914	39
Interese de reescont — Vissaleszámitolási kamatok	4831	94	Interese de întârziere — Késedelmi kamatok	6734	95
Spese de birou — Irodai költségek	1294	22	Interese hipotecare — Jelzálogos kamatok	2551	90
Salare — Fizetések	2408	—	Interese hipotec. rest. — Jelzálogos késedelmi kamat	18	60
Marce de presenţă — Jelenléti dijak	230	—	Taxa de innscrieri — Átirási diják	136	—
Dare directă şi arunc — Egyenes és pótadó 10% după interes. depuner. — 10% betéti kamat után	1770	51			
	1427	21			
Chirie — Házbér	200	—			
Competinţe de timbru — Bélyeg illeték	149	49			
10% amortisare din mobiliar — 10% törlesz. felszerelésből	99	77			
Profit curat — Tiszta nyereség	10762	62			
	37355	84		37355	84

Voila, în 31 Decemvrie 1907.

George Vasu m. p., preşedinte-cassar. *Leon Solomon* m. p., v.-preşedinte. *G. Vasu* m. p, contabil.

Membrii Direcţiunii:

George Dobrin m. p. *Dr. Octavian Vasu* m. p. *Vasilie V. Muşiatu* m. p. *Ioan Dobrin* m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat Contul prezent şi l'am aflat în eeplină consonanţă ca registrele, cari au fost purtate în ordine.

Solomon Făgărăşian m. p. preşed. com. de suprv. *Trandafir Dragomir* m. p. *Ioan Dejenariu* m. p. *Ioan Moian* m. p. *Ioan Prescurea* m. p.

Propunerea Direcţiunii
referitoare la împărţirea profitului curat de Coroane 10762·62.

1. 5% dividendă la acţionari	Cor.	3344·02
2. Fondului de rezervă	„	6157·46
3. 8% Tantiemă direcţiunii	„	593·48
4. 4% Tantiemă comit. de supraveghere	„	296·74
5. 3% Tantiemă funcţionarilor	„	222·55
6. 2% Pentru scopuri filantropice şi anume:		
a) Bisericei greco-orientale din Voila	„	100·—
b) Bisericei greco-orintale Sâmbăta infer.	„	48·37
Total	Cor.	10762·62

Direcţiunea.